การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ และการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ

นายวัลลภ ปรีชามาตย์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานขับเคลื่อนนโยบายและกลไก

กองจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การประชุมเชิงปฏิบัติการ KM-COP ครั้งที่ 4 เรื่อง “การขับเคลื่อนการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรน้ำสาธารณะและพื้นที่ชุ่มน้ำ”
วันพุธที่ 6 สิงหาคม 2568 เวลา 08.30 - 12.30 น. ณ กรมทรัพยากรน้ำ

มารู้จัก BIODIVERSITY " ความหลากหลายทางชีวภาพ "

“ ความหลากหลายทางชีวภาพ ”

คือ สิ่งมีชีวิตทุกชนิดบนโลกที่มีความหลากหลายและแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นพืช สัตว์ และสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กที่เรียกว่าจุลินทรีย์ รวมถึงระบบนิเวศซึ่งมีสิ่งมีชีวิตอยู่ในนั้นด้วย และมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของความหลากหลายทางชีวภาพ

ประโยชน์ที่มนุษย์ได้รับจากความหลากหลายทางชีวภาพ

ปัจจัยในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นอาหาร ไปจนถึงสุขภาพ ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย รวมถึงการนำความหลากหลายทางชีวภาพมาใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง

การควบคุมสภาพแวดล้อม ควบคุมการเกิดน้ำท่วม การลด หรือบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รักษาคุณภาพน้ำ ควบคุมและป้องกันโรคระบาด

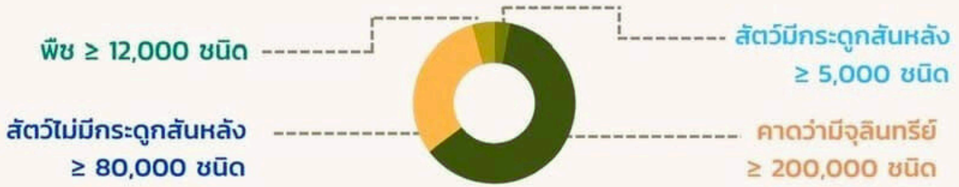

การเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งนันทนาการ

ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย

ประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อนเหนือเส้นศูนย์สูตรและติดทะเล มีสภาพภูมิอากาศเหมาะสมต่อการอยู่อาศัยและการเจริญเติบโตของสิ่งมีชีวิตนานาพันธุ์ ทำให้ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพสูงเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก

ข้อมูล: สถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย พ.ศ. 2563

ความหลากหลายของพันธุกรรม

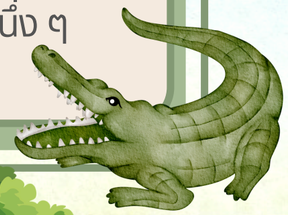
หมายถึง ความหลากหลายของหน่วยพันธุกรรมหรือยีนที่มีอยู่ในสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกัน

ความหลากหลายของชนิดพันธุ์

หมายถึง ความแตกต่างของสิ่งมีชีวิตต่างชนิดกัน ที่อยู่ในพื้นที่หรือในระบบนิเวศหนึ่ง ๆ

ความหลากหลายของระบบนิเวศ

หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ทำให้โลกมีถิ่นที่อยู่อาศัยเหมาะสมกับการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตแต่ละชนิด

บทบาทกองจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ สผ.

1. กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งศึกษา วิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ

2. จัดทำแนวทาง มาตรการ หลักเกณฑ์ และกลไกการดำเนินงานระดับชาติและระดับนานาชาติ ในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ความปลอดภัยทางชีวภาพ การเข้าถึง และแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม

3. ประสานการอนุวัตและติดตามการดำเนินงานตามพันธกรณีของอนุสัญญา พิธีสาร และความตกลงระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดทำความเห็น และท่าทีในการเจรจา ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

4. ประสานและสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพและความปลอดภัยทางชีวภาพ

5. ศึกษา วิเคราะห์ ติดตามสถานภาพ และภัยคุกคามความหลากหลายทางชีวภาพ

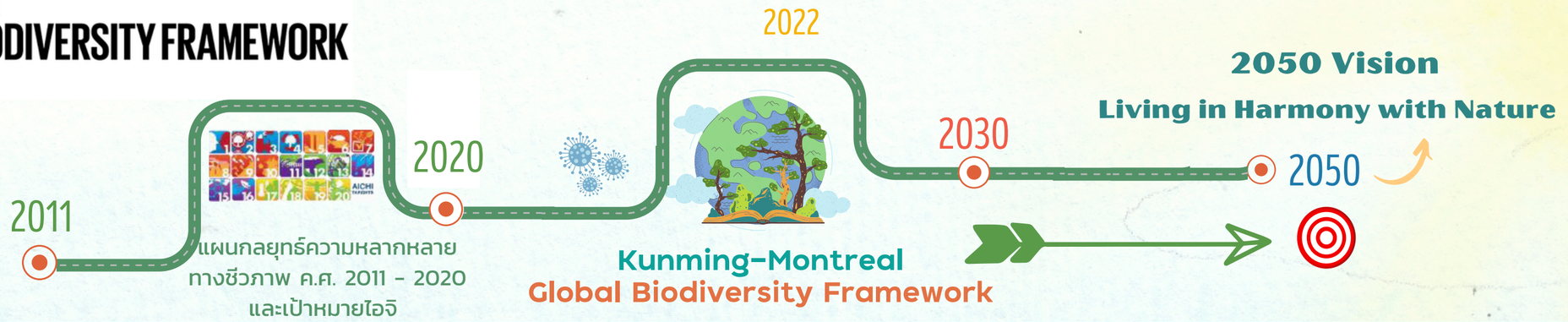
6. พัฒนาฐานข้อมูลและระบบเครือข่ายการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านความหลากหลาย ทางชีวภาพ และความปลอดภัยทางชีวภาพ

7. ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน แนวทาง และมาตรการการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

8. ปฏิบัติงานในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ และคณะกรรมการอื่นที่เกี่ยวข้อง

Kunming - Montreal
GLOBAL BIODIVERSITY FRAMEWORK

23 TARGETS

23 เป้าหมาย (23 Global Targets)

กลุ่มที่ 1
ลดภัยคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

1. จัดทำแผนความหลากหลายทางชีวภาพเชิงพื้นที่
2. ฟื้นฟูระบบนิเวศบนบก แหล่งน้ำในแผ่นดิน และทะเลและชายฝั่ง อย่างน้อยร้อยละ 30
3. เพิ่มพื้นที่คุ้มครองทั้งบนบก แหล่งน้ำในแผ่นดิน ทะเลและชายฝั่ง และพื้นที่ที่มีมาตรการอนุรักษ์อย่างมีประสิทธิภาพอื่น ๆ อย่างน้อยร้อยละ 30
4. ฟื้นฟูและอนุรักษ์พันธุ์พืชและสัตว์ที่ถูกคุกคาม
5. ลดการใช้ประโยชน์ชนิดพันธุ์ในธรรมชาติ
6. ป้องกัน ควบคุม กำจัด ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานหรือลดการนำเข้าอย่างน้อยร้อยละ 50
7. ลดมลพิษ ขยะพลาสติก ธาตุอาหารส่วนเกิน สารกำจัดศัตรูพืชอย่างน้อยครึ่งหนึ่ง
8. ลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยใช้วิธีทางธรรมชาติและวิธีทางระบบนิเวศ

กลุ่มที่ 2
การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และการแบ่งปันผลประโยชน์เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

9. จัดการชนิดพันธุ์ในธรรมชาติเพื่อสร้างผลผลิต การบริการ และใช้ประโยชน์จากฐานชีวภาพอย่างยั่งยืน
10. บริหารจัดการพื้นที่เกษตร ประมง และป่าไม้ในรูปแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
11. ดูแล รักษาระบบนิเวศเพื่อใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
12. เพิ่มพื้นที่สีเขียว และแหล่งน้ำในเมือง
13. ส่งเสริมการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม

กลุ่มที่ 3
เครื่องมือการแก้ปัญหาการดำเนินงาน และการผลักดันให้ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นกระแสหลัก

14. บูรณาการมูลค่าความหลากหลายทางชีวภาพเข้าสู่นโยบาย กฎหมาย แผน โครงการพัฒนา
15. มีมาตรการส่งเสริมติดตามการดำเนินงานของภาคธุรกิจและสถาบันการเงินที่ส่งผลเสียต่อความหลากหลายทางชีวภาพ
16. เพิ่มทางเลือกในการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
17. ป้องกัน จัดการ ควบคุมผลกระทบทางลบจากเทคโนโลยีชีวภาพ
18. ขจัดแรงจูงใจและเงินอุดหนุนที่ส่งผลเสียต่อความหลากหลายทางชีวภาพ
19. เพิ่มแหล่งเงินเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน
20. เสริมสร้างสมรรถนะ ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยี สนับสนุนความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์และวิชาการ
21. มีข้อมูลเพียงพอในการกำหนดแนวทางบริหารจัดการ
22. สนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม
23. สนับสนุนสิทธิสตรีและเด็ก และคำนึงถึงความเสมอภาคทางเพศในการดำเนินงาน

Kunming - Montreal

GLOBAL BIODIVERSITY FRAMEWORK

แผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ พ.ศ. 2566-2570 (NBSAP)

3 ยุทธศาสตร์ 12 เป้าหมาย

ยุทธศาสตร์ 1
การอนุรักษ์ ฟื้นฟู ขจัดภัยคุกคาม
(4 เป้าหมาย)

เป้าหมายที่ 1 วางแผนบูรณาการเชิงพื้นที่
สอดคล้องกับ KM-GBF: GOAL A TARGET 1

เป้าหมายที่ 2 รักษา ฟื้นฟู และเพิ่มพื้นที่คุ้มครองและพื้นที่ OECMs
สอดคล้องกับ KM-GBF: GOAL A TARGET 2 , 3

เป้าหมายที่ 3 หยุดยั้งการสูญพันธุ์ และจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน
สอดคล้องกับ KM-GBF: GOAL A TARGET 4, 5, 6

เป้าหมายที่ 4 ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาที่อาศัยธรรมชาติเป็นพื้นฐาน (NbS)
สอดคล้องกับ KM-GBF: GOAL A TARGET 7, 8, 12

ยุทธศาสตร์ 2
การส่งเสริมเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ
(3 เป้าหมาย)

เป้าหมายที่ 5 พัฒนาเศรษฐกิจฐานชีวภาพ
สอดคล้องกับ KM-GBF: GOAL B TARGET 9,11

เป้าหมายที่ 6 การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
สอดคล้องกับ KM-GBF: GOAL B TARGET 10

เป้าหมายที่ 7 ใช้กลไกการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม
สอดคล้องกับ KM-GBF: GOAL B TARGET 13,17

ยุทธศาสตร์ 3
การเสริมสร้างขีดความสามารถและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
(5 เป้าหมาย)

เป้าหมายที่ 8 บูรณาการการขับเคลื่อนความหลากหลายทางชีวภาพในทุกระดับทุกภาคส่วน
สอดคล้องกับ KM-GBF:GOAL C TARGET 14, 23

เป้าหมายที่ 9 ขับเคลื่อนกลไกการระดมทุนและสร้างแรงจูงใจ
สอดคล้องกับ KM-GBF: GOAL C TARGET 15,16,18,19

เป้าหมายที่ 10 พัฒนาเครือข่ายข้อมูลและองค์ความรู้
สอดคล้องกับ KM-GBF: GOAL C TARGET 21, 22

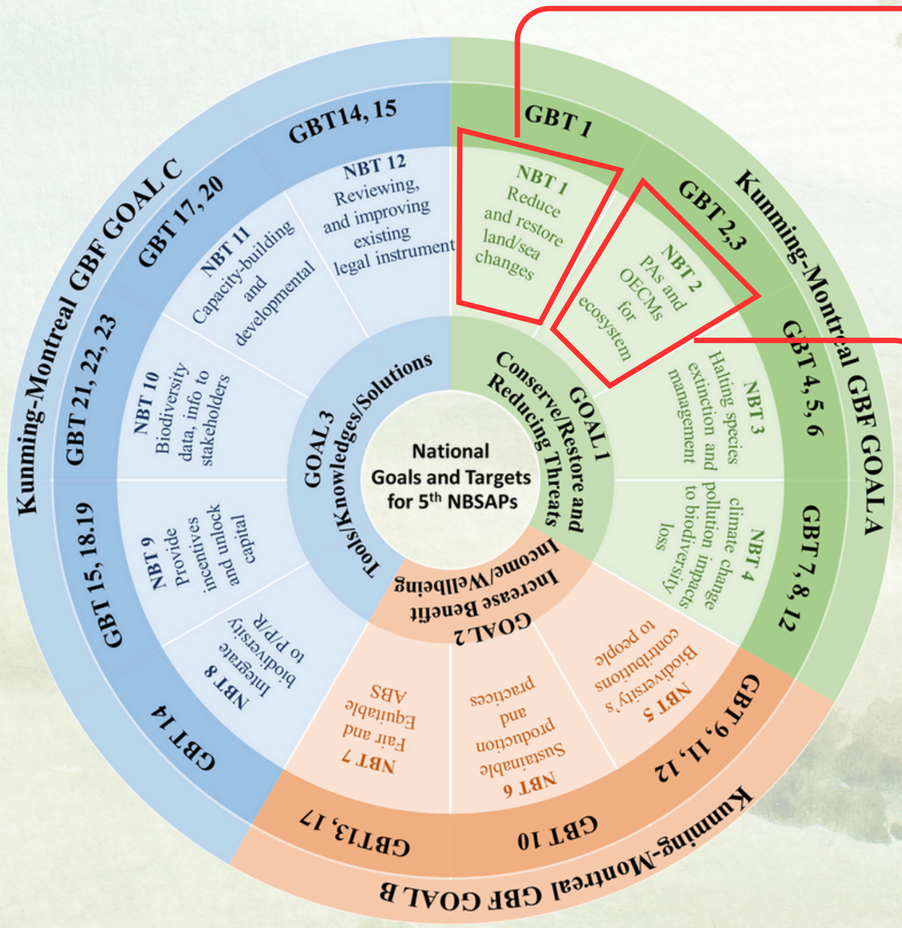
เป้าหมายที่ 11 เสริมสร้างขีดความสามารถในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม
สอดคล้องกับ KM-GBF: GOAL C TARGET 20

เป้าหมายที่ 12 ทบทวน และเพิ่มประสิทธิภาพ กฎ ระเบียบ กลไกที่เกี่ยวข้อง
สนับสนุน ALL KM-GBF TARGETS

✓ มติ ครม.
เมื่อ 29 ตุลาคม 2567

NBSAP

กำหนดยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ โดยการปกป้องที่อยู่อาศัยและชนิดพันธุ์ที่สำคัญ ผ่านการจัดการและขยายพื้นที่คุ้มครอง พื้นที่อื่น ๆ และมาตรการเพื่อปกป้องชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม

เป้าหมายที่ 1

วางแผน บูรณาการ เชิงพื้นที่

สอดคล้องกับ KM-GBF: GOAL A TARGET 1

เป้าหมายที่ 2

รักษา ฟื้นฟู และเพิ่มพื้นที่ คุ้มครองและ พื้นที่ OECMs

สอดคล้องกับ KM-GBF: GOAL A TARGET 2 , 3

“ ลดการสูญเสียพื้นที่ความหลากหลายทางชีวภาพที่มีความสำคัญ ทั้งบนบกและในทะเล โดยการวางแผนเชิงพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงสนับสนุนให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำแผนการจัดการพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อหลากหลายทางชีวภาพ และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ ระดับนานาชาติ และพื้นที่แรมซาร์ไซต์”

“อนุรักษ์ ฟื้นฟู ขยายพื้นที่คุ้มครอง เพิ่มพื้นที่อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพนอกเขตพื้นที่คุ้มครอง (OECMs) เพื่อเสริมสร้างความสมบูรณ์และการเชื่อมต่อของระบบนิเวศ”

การดำเนินงานด้านพื้นที่อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพนอกเขตพื้นที่คุ้มครอง (OECMs) ของประเทศไทย

ที่มา :

CBD COP10
(ค.ศ. 2010)
Nagoya, Japan

เป้าหมายไอจิ ที่ 11
อนุรักษ์อย่างน้อย 17 %
ของพื้นที่บนบกและแหล่งน้ำในแผ่นดิน
และ 10 % ของพื้นที่ทะเลและชายฝั่ง

Target Achievement:
พื้นที่คุ้มครองบนบกและแหล่งน้ำในแผ่นดิน ประมาณ 15 %
พื้นที่คุ้มครองทะเลและชายฝั่ง ประมาณ 7.5 %
จาก Global Biodiversity Outlook 5 (2020)

CBD COP14
(ค.ศ. 2018)
Sharm El Sheikh, Egypt

นิยาม ความหมายของ OECMs

OECMs คือ
“พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่อยู่นอกเขตพื้นที่คุ้มครอง ซึ่งมีการดูแลและจัดการให้สามารถบรรลุผลลัพธ์เชิงบวกในระยะยาวอย่างยั่งยืน ในการอนุรักษ์ความหลากหลายหลายทางชีวภาพในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ คำนึงถึงหน้าที่และการบริการระบบนิเวศ รวมถึงการอนุรักษ์คุณค่าทางวัฒนธรรม จิตวิญญาณ สังคมและเศรษฐกิจ และค่านิยมท้องถิ่นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

Kunming - Montreal
GLOBAL BIODIVERSITY FRAMEWORK

2020 UN BIODIVERSITY CONFERENCE
COP 15 / CP-MOP 10 / NP-MOP 4
Ecological Civilization-Building a Shared Future for All Life on Earth
KUNMING – MONTREAL

เป้าหมายที่ 3

“เพิ่มพื้นที่คุ้มครองบนบก แหล่งน้ำในแผ่นดิน ทะเลและชายฝั่ง และพื้นที่ OECMs อย่างน้อยร้อยละ 30"

“มั่นใจและทำให้เป็นไปได้ว่า ภายในปี ค.ศ. 2030 อย่างน้อยร้อยละ 30 ของพื้นที่บนบก พื้นที่แหล่งน้ำในแผ่นดิน พื้นที่ทะเลและชายฝั่ง โดยเฉพาะพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และมีความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่และบริการจากระบบนิเวศจะได้รับการอนุรักษ์และจัดการในรูปแบบพื้นที่คุ้มครองและพื้นที่ที่มีมาตรการอื่น ๆ ด้านการอนุรักษ์ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการในพื้นที่ที่เป็นตัวแทนทางนิเวศวิทยา มีการเชื่อมต่อที่ดี และมีระบบบริหารอย่างเป็นธรรม ตระหนักถึงอาณาเขตของชนพื้นเมืองและประเพณีเท่าที่สามารถนำมาปรับใช้ได้ และพื้นที่เหล่านั้นจะถูกบูรณาการเข้าสู่ภูมิทัศน์ทางบก ทางทะเล และมหาสมุทร เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ตามความเหมาะสมของพื้นที่นั้น ๆ ตระหนักและเคารพสิทธิของชนพื้นเมืองและชุมชนท้องถิ่น รวมถึงอาณาเขตทางธรรมเนียมประเพณีของชนและชุมชนเหล่านั้น”

องค์ประกอบของพื้นที่ OECMs

พื้นที่ไม่อยู่ในพื้นที่คุ้มครอง (Area is not currently recognized as a protected area)

- เป็นพื้นที่ประเภทอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่พื้นที่คุ้มครอง (Other than a protected Area) ตามหลักเกณฑ์การจำแนกพื้นที่คุ้มครองขององค์กรระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ (IUCN Category)

เป็นพื้นที่ที่มีโครงสร้างและระบบในการบริหารจัดการ (Area is governed and managed)

- มีขอบเขตพื้นที่ชัดเจน (Geographically defined area)
- มีโครงสร้าง/ระบบในการบริหารจัดการ (Governed)

รูปแบบที่ 1 จัดการโดยรัฐ
รูปแบบที่ 2 จัดการโดยบุคคล องค์กรหรือบริษัทเอกชน
รูปแบบที่ 3 จัดการโดยชุมชนพื้นเมือง/ชุมชนท้องถิ่น
รูปแบบที่ 4 จัดการร่วม

- มีการบริหารจัดการ (managed)

มีเป้าหมายเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน (Achieves sustained and effective contribution to in situ conservation of biodiversity)

- ให้ผลลัพธ์เชิงบวก (Positive outcome)
- มีความยั่งยืนในระยะยาว (Sustained long-term)
- อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในธรรมชาติ (In-situ conservation of biodiversity)
- ชนิดของความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity)

ส่งเสริมหน้าที่และนิเวศบริการ รวมถึงด้านวัฒนธรรม จิตวิญญาณ เศรษฐกิจ สังคมและคุณค่าอื่น ๆ ของท้องถิ่น (Associated ecosystem functions and services and cultural, spiritual, socio-economic and other locally relevant values)

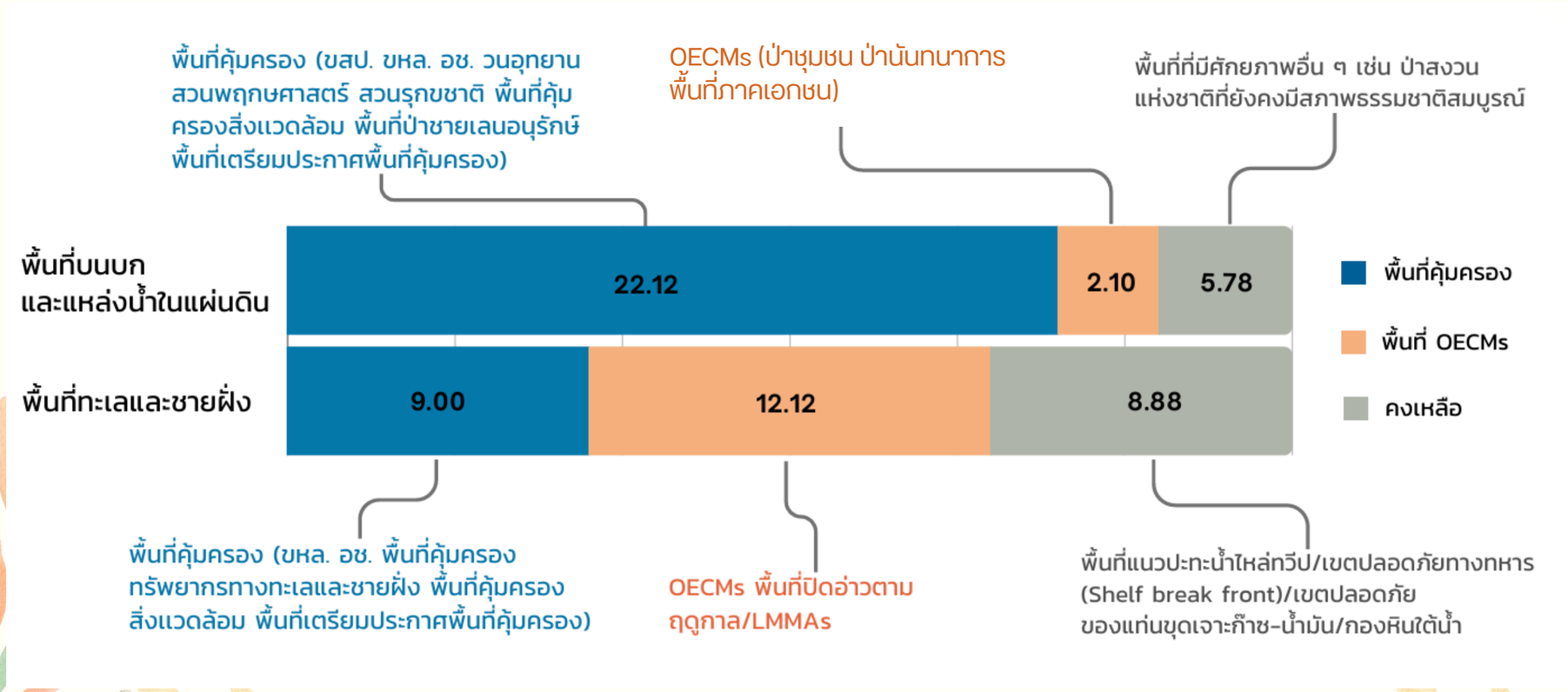
- หน้าที่ระบบนิเวศและบริการของระบบนิเวศ (Ecosystem Function and Services)
- สนับสนุน ส่งเสริมด้านวัฒนธรรม จิตวิญญาณ สังคม เศรษฐกิจและคุณค่าอื่น ๆ ของท้องถิ่น (Cultural, spiritual, socio-economic and other locally relevant values)

ที่มา : IUCN-WCPA Task Force on OECMs, (2019). Recognising and reporting other effective area-based

ข้อมูลพื้นที่คุ้มครอง (Protected Area) ตามกฎหมายของประเทศไทย และข้อมูลพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่ OECMs ของประเทศไทย

ภายในปี 2570 มีพื้นที่ PAs และพื้นที่ OECMs บนบก 23% และในทะเล 15 %

ภายในปี 2573 มีพื้นที่ PAs และพื้นที่ OECMs บนบก 30% และในทะเล 30%

สนับสนุนพื้นที่ชุ่มน้ำนอกพื้นที่คุ้มครองเป็น OECMS

เพื่อส่งเสริมการดูแลพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

เปิดโอกาสให้ภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาครัฐเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
ควบคู่ไปกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ตัวอย่างพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีศักยภาพเป็น OECMS

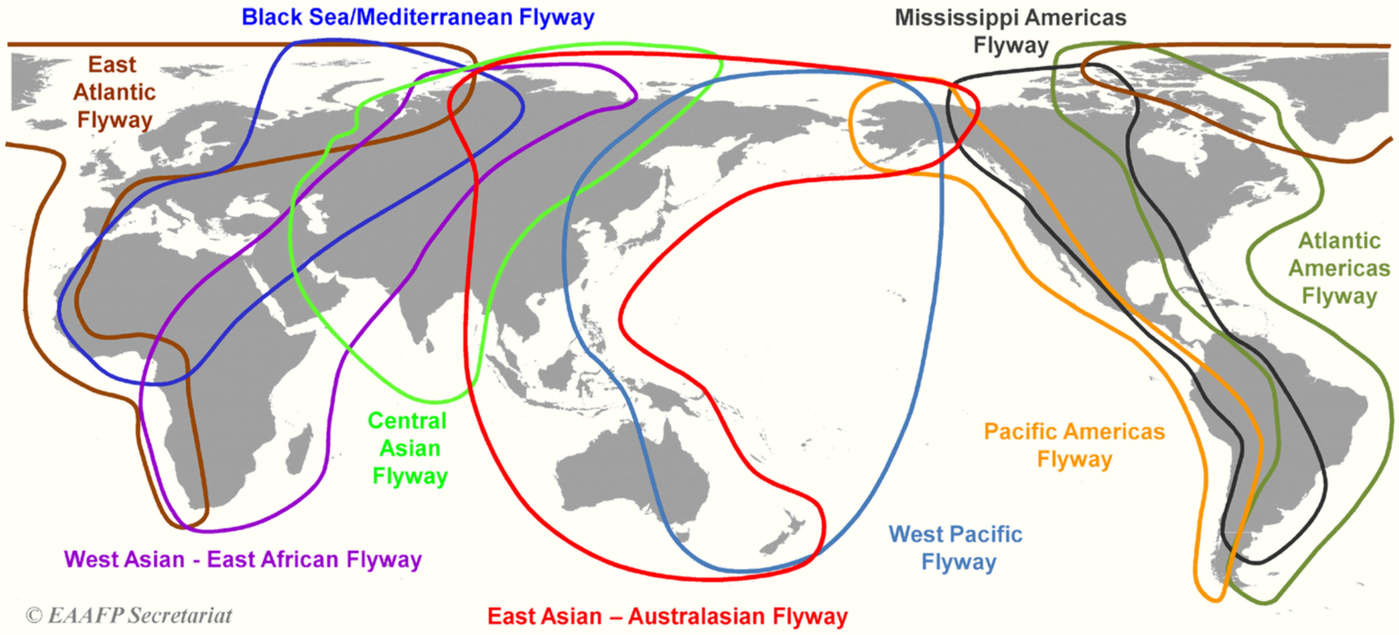

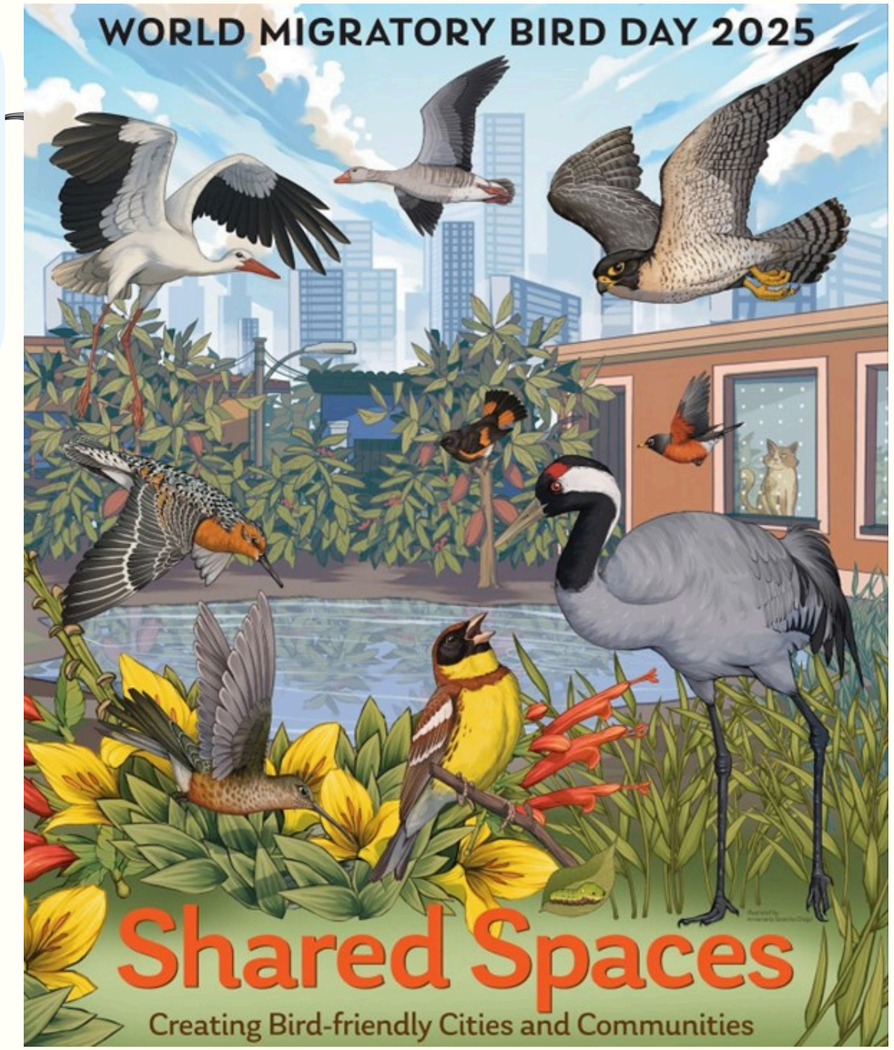

แม่น้ำสงครามตอนล่าง จังหวัดนครพนม
แรมซาร์ไซต์แห่งที่ 15 ของประเทศไทย

พื้นที่ชุ่มน้ำ แหล่งที่อยู่อาศัยที่สำคัญของนกน้ำอพยพ

“**Flyway”** คือ เส้นทางที่นกน้ำอพยพบินผ่านและแวะพัก เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและหาอาหาร ในช่วงฤดูกาลอพยพ มี 9 เส้นทางหลักทั่วโลก ประเทศไทยอยู่ในเส้นทางการบินเอเชียตะวันออก - ออสเตรเลีย (EAAFP) ทอดยาว จากรัสเซียตะวันออก และอลาสก้า ไปทางใต้ ผ่านเอเชียตะวันออก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไปถึงเครือรัฐออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ครอบคลุม 22 ประเทศ นกน้ำอพยพจะบินผ่านเส้นทางระหว่างเดือนตุลาคม ถึง พฤษภาคม ของทุกปี มากกว่า 50 ล้านตัว จากกว่า 250 สายพันธุ์

วันนกน้ำอพยพโลก 2568 ตรงกับวันที่ 10 พฤษภาคม และ 11 ตุลาคม 2568 “แบ่งปันพื้นที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน: การสร้างเมืองและชุมชนที่เป็นมิตรต่อนก” ให้ความสำคัญกับการวางแผนจัดการเมืองที่ยั่งยืน ในการปกป้อง ฟื้นฟู ระบบนิเวศซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย และแหล่งอาหารที่สำคัญของนกอพยพ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมบทบาทของชุมชนท้องถิ่น

สนับสนุนการเสนอพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทยเป็นพื้นที่เครือข่ายนกน้ำอพยพ

ภายใต้โครงการความร่วมมือพันธมิตรสำหรับการอนุรักษ์นกน้ำอพยพและถิ่นที่อยู่อาศัยอย่างยั่งยืน
ในเส้นทางการบินเอเชียตะวันออก – ออสเตรเลีย (East Asian – Australasian Flyway Partnership: **EAAFP**)

EAAFP

พื้นที่เครือข่ายนกน้ำอพยพ 4 แห่ง

1. ปากแม่น้ำกระบี่ จังหวัดกระบี่
2. นาเกลือบ้านโคกขาม จังหวัดสมุทรสาคร
3. บ้านปากทะเล - แหลมผักเบี้ย จังหวัดเพชรบุรี
4. ศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบก (บางปู) เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี จังหวัดสมุทรปราการ

อยู่ระหว่างการเสนอขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่เครือข่ายนกน้ำอพยพ 1 แห่ง

กลุ่มพื้นที่ชุ่มน้ำบุรีรัมย์ ประกอบด้วย เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยตลาด และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำสนามบิน

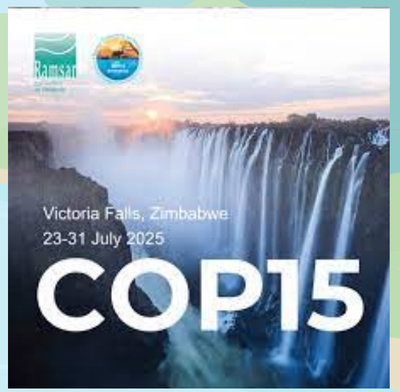
สาระสำคัญจาก Ramsar COP15

1. การส่งเสริมการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำผ่าน OECMs นอกเหนือจากพื้นที่คุ้มครองตามกฎหมาย
2. การฟื้นฟูระบบนิเวศน้ำจืด (freshwater ecosystem)
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ
4. การบูรณาการระบบนิเวศในนโยบายการพัฒนาและการใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาด (wise use of wetlands) การจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำในเมืองและนอกเมือง (Urban and peri urban wetlands)
5. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและองค์ความรู้ภูมิปัญญาในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ
6. การจัดหาทรัพยากรและการเสริมสร้างขีดความสามารถ ให้กับประเทศกำลังพัฒนาในการดำเนินมาตรการอนุรักษ์ การใช้ฐานข้อมูลและวิทยาศาสตร์เพื่อการตัดสินใจ เช่น การทำข้อมูลแผนที่พื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญ
7. แผนกลยุทธ์อนุสัญญา ค.ศ. 2025–2034 (พ.ศ. 2568–2577)

หลักการจากอนุสัญญา CBD และ RAMSAR COP15

CBD	Ramsar
การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (Conservation)	การส่งเสริม OECMs และแนวทางการอนุรักษ์นอกพื้นที่คุ้มครอง
การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน (Sustainable use)	การจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Wetland Management), Wetland Ecosystem Service Assessment
การเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรอย่างเท่าเทียม	การเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศกำลังพัฒนาและชุมชนท้องถิ่น
บูรณาการความหลากหลายทางชีวภาพและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	การบริหารจัดการโดยใช้แนวทาง Nature-based Solution (NbS)
การเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (6, 14, 15)	การสนับสนุนการดำเนินงานตามเป้าหมาย Kunming-Montreal GBF

การขับเคลื่อนมาตรา 78 ด้วยหลักการของ CBD และ COP15

1. การกำหนดพื้นที่ทรัพยากรน้ำที่มีลักษณะเฉพาะ

ใช้เกณฑ์ Ramsar และหลักการจาก CBD เพื่อ ระบุพื้นที่ทรัพยากรน้ำที่มีความสำคัญทางนิเวศ
รวมถึงการใช้ข้อมูลวิทยาศาสตร์และฐานข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำที่สอดคล้องกับ Ramsar และ Global Biodiversity Framework (GBF)

2. การจัดทำมาตรการอนุรักษ์และฟื้นฟูที่สอดคล้องกับหลักการสากล

ใช้แนวทาง Ecosystem-based Approach และ Nature-based Solutions ที่ทั้ง CBD และ Ramsar สนับสนุน
ส่งเสริมการกำหนดมาตรการจำกัดการใช้ประโยชน์น้ำ และควบคุมกิจกรรมที่กระทบต่อระบบนิเวศ

3. การส่งเสริมกลไกการมีส่วนร่วมของชุมชน

ทั้ง CBD และ COP15 เน้นบทบาทของชุมชนท้องถิ่นและชนพื้นเมือง
สามารถบูรณาการกลไกนี้กับ กระบวนการมีส่วนร่วมตามแผนบริหารจัดการลุ่มน้ำ

4. การเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการระดับชาติ

ข้อเสนอใน COP15 และ CBD GBF เช่น การจัดทำ NBSAP (National Biodiversity Strategy and Action Plan)
สามารถนำมาใช้ในการออก กฎกระทรวงหรือประกาศรองรับมาตรา 78 เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบระหว่างประเทศ

Ecosystem-based Approach

แนวทางการจัดการทรัพยากรที่คำนึงถึงความสัมพันธ์ของระบบนิเวศและมนุษย์ร่วมกัน โดยเน้นการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการให้บริการระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

ทางเลือก/แนวทาง	รายละเอียด	ความสอดคล้องกับมาตรา 78
1. การจัดการลุ่มน้ำแบบบูรณาการ (Integrated Watershed Management)	จัดการทรัพยากรน้ำโดยมองความเชื่อมโยงระหว่างต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ และการใช้ที่ดิน	ช่วยให้การอนุรักษ์น้ำครอบคลุมทั้งระบบ และลดผลกระทบต่อชุมชนและระบบนิเวศ
2. ฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำและระบบนิเวศแหล่งน้ำ	ใช้แนวทาง EBA ในการฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่ชายน้ำ ป่าต้นน้ำ เพื่อคงบริการทางระบบนิเวศ เช่น การกรองน้ำ การชะลอน้ำ	การฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรน้ำ
3. การกำหนดพื้นที่อนุรักษ์น้ำตามหลัก OECMs (Other Effective area-based Conservation Measures)	ใช้พื้นที่ที่มีการจัดการโดยชุมชน องค์กรท้องถิ่น หรือภาคเอกชน เพื่ออนุรักษ์ระบบนิเวศโดยไม่ต้องประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครอง	ส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ
4. ส่งเสริมธรรมาภิบาลน้ำและการมีส่วนร่วม	EBA เน้นการมีส่วนร่วมของหลายภาคส่วน ทั้งชุมชนท้องถิ่น และภาครัฐในการตัดสินใจ	สนับสนุนหลักการ “ประชาชนมีส่วนร่วม”
5. การใช้ข้อมูลระบบนิเวศเป็นฐานในการวางแผน	ใช้ข้อมูลเชิงนิเวศ เช่น ความหลากหลายทางชีวภาพ ปริมาณน้ำฝน ป่าไม้ เพื่อวางแผนอนุรักษ์น้ำ	ทำให้การฟื้นฟูและพัฒนาเป็นไปอย่างแม่นยำและยั่งยืน

Thank you

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)

อาคารทิปโก้ ทาวเวอร์ 2 118/1 ถ.พระราม 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

เบอร์โทรศัพท์ : 0 2265 6560 E-mail : onep.flyway@gmail.com

https://chm-thai.onep.go.th